

REISVERSLAG JULI-AUGUSTUS 2016

MAANDAG 25 JULI

VERSTANDIG

Toen we onze vakantie gingen boeken zei Frederique: "Laten we alsjeblieft op maandag vertrekken en niet meteen op de eerste zaterdag van jouw vakantie." Dat was een verstandige opmerking van haar. Ze weet dat ik elk jaar opnieuw heel veel moet afronden en daar had ik nu ruim de tijd voor. Vandaar dat we zo ontspannen op het vliegveld zitten, klaar voor een maand in Myanmar, met allerlei leuke avonturen in het vooruitzicht.

DINSDAG 26 JULI

MINGALABA

Het is een lange reis. Eerst naar Moskou met KLM, dan naar Bangkok met Aeroflot en vervolgens met Bangkok Airways naar de stad Mandalay in Myanmar. Daar staan Yi Mon, Cho Cho en Tsai Tsai op ons te wachten. Het zijn de drie dames die het meisjeshuis runnen. In de afgelopen acht jaar zijn ze dierbare vrienden van ons geworden. Ze zijn extra blij om Frederique weer te zien. "Flower, how are you?", vragen ze. We zitten ruim een uur in het taxibusje en hebben alle tijd om bij te kletsen. En dan worden we afgezet bij ons hotel-letje. Het is regenseizoen en het heeft net geregend.

MICHAEL EN REBEKKA

Meestal lopen we meteen mee naar The Golden House, maar dat gaat deze keer niet. In het hotel zitten Michael en Rebekka op ons te wachten. Zij hebben er al een week op zitten in Myanmar en zijn ook net gearriveerd in Mandalay. Michael en Rebekka kennen we nog niet zo lang. Ze benaderden onze stichting World Child Care omdat ze plannen hadden om vakantie te houden in Myanmar. Aan hun vakantie koppelen ze elk jaar een goed doel. Ze zamelen een heel jaar geld in met allerlei ludieke acties en tijdens de Vrijmarkt in Amsterdam. Ze zoeken dan een stichting die actief is in hun vakantieland en bezoeken het project. We hebben elkaar vooraf in Nederland ontmoet en dat was erg leuk. Als we bij ons huisje aankomen, staan er bloemen klaar en ligt er een uitnodiging bij.

Als we de hoek omlopen, zitten Michael en Rebekka op het terrasje van het naastgelegen huisje. Wat leuk om ze hier nu te treffen. We hebben zeker anderhalf uur nodig om bij te kletsen. En dan is het hoog tijd om ze mee te nemen naar de Phaung Daw Oo High School.

KLETSEN EN KNUFFELEN

De rest van de middag staat in het teken van kletsen en knuffelen. De kinderen in onze woongroep zijn het gewend dat er regelmatig buitenlanders komen. Veel van de kinderen zijn helemaal niet verlegen. En degenen die dat wel zijn, kijken even de kat uit de boom en komen er dan ook gezellig bij zitten. Michael en Rebekka worden meteen helemaal in beslag genomen. En wij ook natuurlijk. Wat heerlijk om iedereen weer te zien. Veel van de kinderen kennen we al jaren. Sommigen zijn echt heel dierbaar geworden. Frederique en ik zijn als een vader en moeder voor ze en zo worden we ook genoemd. Hartverwarmend!

BRIDGING PARTY

's Avonds wacht ons een verrassing. We hebben als stichting op deze school een Engelstalige vervolgoopleiding opgezet. Dat programma heet 'Bridging'. Ruim 120 studenten volgen Cambridge Engels op drie niveaus en doen ook officieel examen. Er heeft in juli een uitwisseling plaatsgevonden met Amerikaanse High School studenten en vanavond is er een show in de grote hal van de school. Twee uur lang krijgen we liedjes, sketchjes en dansjes te zien en te horen.

Iedereen doet iets op het podium, zowel de Birmese als de Amerikaanse studenten. Het is erg leuk en bij vlagen zelfs hilarisch. Vooral als de jongens verkleed als meisjes een dansje doen. We hebben een hele leuke avond.

WOENSDAG 27 JULI

Vandaag nemen we Michael en Rebekka mee naar Yankin Hill. Dat zijn een paar heuvels aan oostkant van de stad. Je kijkt verder oostwaarts op de bergketen, die de grens met de Shan-provincie vormt. De heuvels zijn een aaneenschakeling van stupa's, pagodes en tempeltjes. Aan de Noordkant van de stad ligt Mandalay Hill. Dat is een toeristische trekpleister. Yankin Hill is eigenlijk Mandalay Hill voor de lokale bevolking, zonder entreegeld, zonder souvenirkraampjes en daarom authentiek en zeker zo mooi.

We laten ons met een taxi omhoog rijden. De zon schijnt volop, het is vochtig en dus 'poe de', oftewel warm. We maken een prachtige wandeling van bijna drie uur. De hele route loop je overdekt. Boven ons is een stalen afdak op palen geplaatst, dat precies de glooiing van de heuvels en de trappengalerij volgt.

Ik ben al vaak op deze heuvels geweest. Er heerst een serene rust en het is een heerlijke plek om te schrijven en na te denken. Als ik alleen naar het project reis en het einde van mijn werkvakantie eindigt, kom ik hier tot mezelf tussen de eeuwenoude tempel-muren. Toen ik een fotoreportage moest maken voor het boek dat we geschreven hebben, heb ik Yi Mon en de kinderen meegenomen naar deze speciale plek en fraaie foto's kunnen maken. Ook Michael en Rebekka kijken hun ogen uit en genieten van het uitzicht en al het bijzondere dat er te zien is.

Het allermooiste is misschien nog wel het uitzicht vanaf de heuvels. In het oosten liggen de rijstvelden en in het westen de stad.

DONDERDAG 28 JULI

AAN DE SLAG

Het wordt tijd dat ik aan de slag ga met Yi Mon om de perikelen t.a.v. The Golden House door te spreken. Daarom besluit ik om niet mee te gaan naar Mingun. Frederique zal Michael en Rebekka de grootste onafgebouwde stupa ter wereld laten zien. Ik spreek met onze hoofdleidster over de dagelijkse gang van zaken, de knelpunten, over het welbevinden van de staf en de kinderen en we maken een planning voor de komende weken. Er is zoals altijd veel te doen en te regelen.

MINGUN

Frederique staat 's morgens om 8.30 uur met Michael en Rebekka in de haven. Ze varen met een boot naar de overkant van de Ayeyarwaddy rivier. In Mingun staat de grootste onafgebouwde stupa ter wereld. De blok baksteen had 150 meter hoog moeten worden, maar toen koning Bodawpaya in 1819 stierf, was er pas 50 meter klaar. In 1838 heeft een aardbeving het bouwwerk flink verwoest, maar dat doet niks af aan de monumentale uitstraling. Vanuit de top heb je een fraai uitzicht over de Ayeyarwaddy rivier. Er is nog meer te zien aan deze kant van de rivier, zoals de op één na grootste klok ter wereld, die 90 ton weegt. Die had in de onafgebouwde stupa moeten komen hangen.

Vanuit de top van de onafgebouwde stupa zie je de in 1816 gebouwde Hsinbyume pagode liggen. De zeven terrassen van de spierwitte pagode verbeelden de zeven bergen die rond de heilige berg Meru in India liggen. De koning heeft deze witte pagode voor zijn vrouw laten bouwen.

Halverwege de middag is het gezelschap weer terug in het hotel en hebben we elkaar een hoop te vertellen.

VRIJDAG 30 JULI

Vandaag heeft iedereen z'n eigen bezigheden. Michael en Rebekka gaan samen op pad. Frederique gaat lezen en ik heb een eerste informele bespreking met het schoolhoofd U Nayaka en daarna met Nann Myint, de Manager van ons Bridging programma.

ZATERDAG 30 JULI

ONTBIJT

We beginnen onze dag zoals elke ochtend met een lekker ontbijtje op het overdekte terras aan het water. Ons hotelletje ligt weliswaar midden in de stad aan de drukke uitvalsweg naar het oosten, maar daar merk je niet zoveel van op ons terrasje. We besluiten om vandaag met de motorbike naar de Mahamuni Pagode en de U Bein Bridge te rijden.

MAHAMUNI PAGODE

Het is druk bij de pagode. Het tempelcomplex behoort tot de drie belangrijkste heiligdommen in Myanmar. Honderden pelgrims vanuit de stad en uit de omgeving lopen er dagelijks rond en brengen een eerbetoon aan Boeddha. De onderkant van het Boeddha beeld in de centrale tempel is volgeplakt met honderden kilo's goudpapier. Het ziet eruit als een Michelin mannetje. Dat beplakken mogen overigens alleen de mannen doen.

De vrouwen moeten iets meer afstand houden. Tientallen vrouwen zitten op hun knieën voor Boeddha en hebben bloemen gekocht die op een altaar neergelegd worden.

Rondom de centrale tempel staan allerlei gebouwtjes, waarin van alles te zien is. Het is ook een paradijs voor souvenirlijfhebbers. Dat is fijn voor Frederique, want die heeft deze vakantie namelijk een speciale missie.

STICHTING SAWAHASA

Frederique heeft sinds kort een nieuwe baan. Ze werkt bij stichting Sawahasa in Tilburg. Dat is één van de vijftien groothandels voor de wereldwinkels in Nederland. Sawahasa importeert handicraft uit Thailand en India en wil dat in de toekomst ook vanuit Myanmar gaan doen. In december vorig jaar werd onze stichting benaderd door Kasper Meulenstein met de vraag of wij hen daarbij wilden helpen. Wat Kasper niet wist, is dat

Frederique dertien jaar bij deze groothandel heeft ingekocht voor wereldwinkel Rosmalen. Zijn baas Sjef Leyten kent Frederique heel goed. Sjef en zijn vrouw Anbertie zijn zelfs een keer bij ons thuis geweest om het grote Boeddha beeld af te leveren, dat in onze huiskamer staat. Toeval of voorbestemd? Wie zal het zeggen...

Toen we een enthousiaste mail terugstuurden naar Kasper en Sjef, werden we meteen uitgenodigd voor een gesprek. Al snel werd duidelijk dat Sjef en Kasper iemand zochten voor de inkoop en voor het beheer van de showroom. Na nog wat gesprekken is Frederique aan de slag gegaan voor stichting Sawahasa.

Frederique heeft deze vakantie een speciale missie: lokale producenten zoeken die in de toekomst handicraft voor Sawahasa kunnen gaan maken, het zoeken naar kandidaten voor de functie van lokale agent, op zoek gaan naar opslagruimte, het transport naar Nederland uitzoeken en nog wat andere zaken.

Samen met Michael en Rebekka lopen we langs de vele souvenirkraampjes in de Mahamuni Pagode en doen ideeën op. Onze vrienden denken enthousiast mee!

U BEIN BRIDGE

De U Bein brug is genoemd naar de burgemeester van de oude stad Amarapura, die deze houten brug eind 18^e eeuw liet bouwen van overgebleven palen uit de oude hoofdstad Inwa.

De 1,2 kilometer lange brug is in de loop der jaren een belangrijke toeristische trekpleister geworden. Dat is niet verwonderlijk, want het uitzicht over het meer met de bootjes en vissers is pittoresk. We wandelen gemoedelijk over de brug. Bij de paviljoens op de brug is het even dringen geblazen. Er wordt van alles verkocht en zo nu en dan willen de locals met ons op de foto.

ZONDAG 31 JULI

AFSCHEID NEMEN

Vandaag staat in het teken van afscheid nemen. Dat doen we 's morgens eerst van Michael en Rebekka. Ze gaan een trekking maken vanuit Kalaw naar het Inle meer. We hebben vijf leuke dagen met ze gehad. Het geldt dat ze met hun vrijwilligerswerk ingezameld hebben, krijgt een goede bestemming. We gaan onder andere twee afdakconstructies bouwen op onze huizen. Daaronder kunnen onze kinderen 's morgens en 's avonds studeren. Michael en Rebekka hebben genoten van de tijd die ze op ons project door hebben mogen brengen. We gaan elkaar in Nederland zeker nog eens zien.

Het tweede afscheid is emotioneel. Thae Nu Khaing (18) en haar twee broertjes Ko Ko en Bo Bo (16) hebben besloten bij hun moeder in Yangon te gaan wonen. Moeder is niet gezond en heeft haar kinderen nodig. Ko Ko en Bo Bo zijn na de zomervakantie (in april en mei) al in Yangon gebleven. Thae Nu Khaing is terug gekomen naar Mandalay om haar spullen op te halen.

Het besluit om na 8 jaar The Golden House te verlaten is een moeilijke beslissing. Thae Nu Khaing gaat in Yangon in een T-shirtfabriek werken. Haar broertjes gaan High School afmaken. We wisselen onze telefoonnummers uit en checken even of we elkaar via Facebook messenger kunnen bereiken. We beloven dat we haar zullen opzoeken als we weer eens in Yangon zijn. Na een dikke knuffel en wat tranen rijdt de taxi naar het busstation.

De rest van de zondag gebruiken we om bij te komen van de afgelopen dagen, die redelijk intensief waren.

MAANDAG 1 AUGUSTUS

KYAW MYO KO

Vanmorgen hebben we een eerste ontmoeting met Kyaw Myo Ko. Kasper, de collega van Frederique bij stichting Sawahasa, is via via met deze man in contact gekomen. Hij runt een reisbureau voor culturele uitwisselingen, heeft al diverse traditionele muziek- en dansfestivals georganiseerd, heeft een zus die met een Nederlandse arts getrouwd is en is lokale vertegenwoordiger voor de Nederlandse expertorganisatie PUM.

We hebben een goed gesprek op het overdekte terras van ons hotel. Ik vertel hem hoe wij in Myanmar verzeild zijn geraakt en Frederique vertelt hem wat de missie van haar bezoek aan Myanmar is. Het is een vriendelijke en openhartige man, met veel passie voor de Birmese tradities. Hij wil ons graag helpen om lokale producenten van traditioneel handwerk en een lokale agent te vinden.

Uiteraard wil hij weten waar we precies naar op zoek zijn. Frederique vertelt hem dat we belangstelling hebben voor sieraden, serviesgoed, potten, tassen, parasols, houtsnijwerk, bronzen figuren, marionetten en nog veel meer. We spreken af om twee tot drie keer samen op pad te gaan.

JADE SIERADEN

Om 11.30 uur rijden we aan de zuidkant van de stad via de grote Sagaing brug over de Ayeyarwaddy rivier. We gaan een workshop bezoeken waar sieraden van jade gemaakt worden. Het is een grote familie die de business runt. Iedereen doet een stukje van het productieproces. Ze verkopen dure jade, maar ook fancy sieraden. We bezoeken de groothandel, maar zien ook hoe de sieraden gemaakt worden.

Kyaw Myo Ko doet zijn uiterste best om alles goed uit te leggen aan de familie. De mensen knikken belangstellend en leggen allerlei kwaliteiten jade sieraden voor ons neer. Frederique heeft een staffel gemaakt. Ze kan in één oogopslag zien wat de producten in de wereldwinkel gaan kosten en of dat redelijk is. Gelukkig is dat met deze producten het geval.

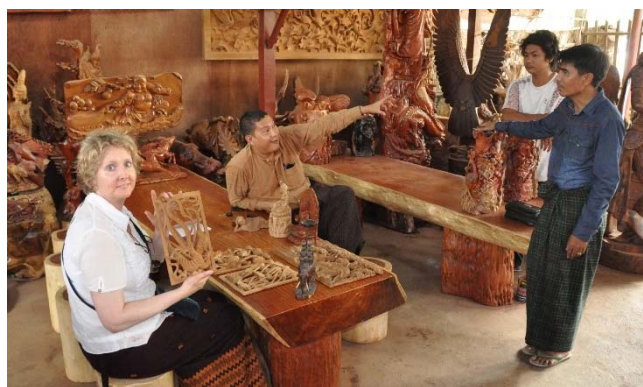
We kopen een heleboel voorbeelden tegen bijna de groothandelprijs. Frederique heeft hiervoor een budget gekregen van haar baas. Tot slot wisselen Frederique en de familie hun visitekaartjes uit en stappen we blij in de auto van Kyaw Myo Ko. Dit was een goede start.

Daarna gaan we lunchen langs de grote weg en krijgen we een echte Birmese maaltijd voorgeschoteld, bestaande uit curry's en allerlei bijgerechten.

HOUTSNIJWERK

De middag staat in het teken van houtsnijwerk. Kyaw Myo Ko brengt ons naar een tweetal workshops. Er wordt prachtig werk gemaakt, maar het is aan de prijzige kant voor Sawahasa. Daar komt bij dat de regering een verbod heeft afgekondigd voor het kappen van bomen. Dat verbod is in principe een jaar van kracht. De werkplaatsen spreken nu hun voorraden aan en het ziet er naar uit dat hout nog duurder zal worden. Eén van de principes van Fair Trade is dat de betrokken partijen respect hebben voor de omgeving. De regering heeft de houtkap niet voor niets verboden. Myanmar is in de afgelopen decennia op grote schaal ontbost en dat heeft zijn weerslag op het klimaat en de landbouw. Grote delen van het land kampen met grote droogte in de zomer. Geen handel in houtsnijwerk dus voor Sawahasa. Niet erg, er blijft nog genoeg over!

We spreken met Kyaw Myo Ko af dat we elkaar op donderdag 11 augustus weer zullen treffen en dan op zoek gaan naar tassen, textiel en producten van riet.

DINSDAG 2 AUGUSTUS

AAN HET WERK

Frederique gaat vandaag aan de slag met de verslaglegging, naar aanleiding van het bezoek dat we gisteren aan de producenten hebben gebracht.

Ik ga aan het werk met Nann Myint om een aantal zaken voor het Bridging programma door te spreken. We hebben het onder andere over de wens om van twee naar drie fulltime docenten te gaan. We werken nu met twee fulltime en vijf parttime docenten. De vijf parttime docenten geven ieder les aan één klas. De hoofdtaak van deze dames ligt echter bij een ander programma. Daarnaast krijgen ze regelmatig trainingen aangeboden, waardoor er nogal wat lessen vervangen moeten worden. Dat komt de kwaliteit en continuïteit niet ten goede. Dit wordt een lastig punt om te bespreken met de groep, want de zeven dames zijn het Bridging programma samen gestart en zijn allemaal vriendinnen van elkaar. In het belang van het programma moeten we een rigoureuus besluit nemen.

WOENSDAG 3 AUGUSTUS

MANDALAY HILL

Vandaag rijden Frederique en ik op de scooter naar Mandalay Hill. Het is een heuvel aan de noordzijde van de stad. Normaal begin je aan de voet van de heuvel en beklim je de berg via een eindeloze overdekte trap-pengalerij. Onderweg kom je tientallen kleine pagodes met Boeddhabeelden tegen, allerlei nisjes met natuurgeesten, plateaus van waaruit je mooi uitzicht hebt over de stad en het omliggende land en vele souvenirkraampjes en eetstalletjes.

Het is ons ditmaal echter om de souvenirs te doen. We rijden daarom via de weg tot halverwege de heuvel. Daar stallen we onze scooter en gaan we te voet verder. We geven onze ogen goed de kost en praten sa-

men over wat wel en niet verkoopbaar is. Na een tijdje komen we bij een winkeltje waar leuke tassen hangen van een soort bamboeachtig materiaal.

Er wordt een meisje gehaald dat Frederique helpt met vertalen en we ontdekken dat dit goed verkoopbare artikelen zijn. Frederique zoekt een aantal voorbeelden uit, schrijft de prijzen op en ik zet de spullen op de foto. Frederique legt uit dat ze mogelijk in de toekomst zaken wil doen, maar dan wel met de workshop waar de tassen gemaakt worden. Dat kan, want het is een familiebedrijfje. De contactgegevens worden uitgewisseld en dan nemen we afscheid van deze vriendelijke familie.

Het is bijna windstil, erg vochtig en 33 graden. In een heel rustig tempo klimmen we verder richting de top van Mandalay Hill. Onderweg komt Frederique nog meer interessante tasjes tegen, gemaakt van een fluweelachtige stof en bekleed met kraaltjes en borduursels.

Dit is typisch traditioneel handwerk. Deze tasjes kunnen in principe door elke naaister gemaakt worden. Ook hiervan koopt Frederique allerlei voorbeelden.

Tot slot kopen we ook een aantal traditionele parasols. Die worden gemaakt in een stad in het zuiden van Myanmar, genaamd Patheingyi. Daar zijn we vorig jaar geweest met onze hoofdleidster Yi Mon en een vijftal kinderen. We hebben toen ook een werkplaats bezocht. Wellicht dat onze toekomstige lokale agent contacten kan leggen met deze werkplaats en dat de parasols rechtstreeks naar Yangon gebracht kunnen worden.

Na drie uur staan we eindelijk op de top en wordt het zwoegen beloond met een fantastisch uitzicht. De Aye-yarwady rivier is flink buiten z'n oevers getreden en het is heel helder weer. De tempel op de top is de moeite van het bekijken waard. Deze is twee jaar geleden volledig gerestaureerd. Daarna klauteren we weer naar beneden en rijden met onze scooter terug naar het hotel.

PRESENTATIE

We hebben onderweg bedacht dat het goed zou zijn om een presentatie te verzorgen voor de studenten van het Bridging programma over Fair Trade. We kunnen de jongeren vragen of ze mensen kennen die handicraft produceren en wellicht heeft er wel iemand belangstelling om de lokale agent te worden voor Sawahasa.

Bij terugkomst bespreken we dit plan met Nann Myint. Die is meteen enthousiast. We spreken af dat Frederique die lessen overmorgen gaat verzorgen. Dat betekent dat we morgen de presentatie kunnen maken.

DONDERDAG 4 AUGUSTUS

POWERPOINT PRESENTATIE MAKEN

Frederique en ik gaan aan de slag met de PowerPoint presentatie voor de lessen over Fair Trade, die Frederique morgen gaat verzorgen. We maken eerst een soort kapstok voor de presentatie, schrijven dan het hele verhaal uit in het Engels en gaan vervolgens op zoek naar geschikte foto's.

Gelukkig heeft Frederique van Kasper een heleboel documenten gekregen en heeft ze een hoop foto's van de showroom in Tilburg op haar mobiele telefoon staan. Het samenstellen van de presentatie is een flinke klus en kost ons de hele dag. Maar het is leuk om dit samen te doen. Frederique vindt het wel spannend om de eerste keer in haar leven voor de klas te staan.

KLETSEN MET DE KINDEREN

De avond brengen we door in The Golden House. Dat hebben we al diverse avonden gedaan en is heel gezellig. Lekker kletsen en plezier maken met de kinderen is een welkome afwisseling na een dag hard werken.

VRIJDAG 5 AUGUSTUS

LESGEVEN

Frederique en ik hebben afgesproken dat ik de eerste les zal geven en zij de andere vier. Lesgeven is per slot van rekening mijn vak en zo kan Frederique afkijken hoe ik dat doe. We weten ook nog niet of alles wat we willen zeggen en laten zien in een lesuur past. Dat blijkt gelukkig het geval te zijn en er is voldoende tijd over om met de studenten in gesprek te gaan.

Het lesgeven gaat Frederique goed af en ik ben trots op haar. Natuurlijk heeft ze haar blaadje nodig als kapstok, maar dat maakt niet uit. De studenten zijn heel belangstellend en komen na afloop met allerlei tips. De één kent iemand die slippers maakt, de ander iemand die manden vlecht en weer iemand anders kent iemand die houtsnijwerk maakt. We schrijven alle tips en aanwijzingen op. Na de vijfde les ploft Frederique op een stoel en zegt: Tjee, dat is vermoeiend zeg, vijf keer dezelfde les draaien. "Vertel mij wat", zeg ik lachend. Missie volbracht!

VERJAARDAG HTET HTET

Als we eind van de middag bij The Golden House aankomen, krijgen de kinderen net hun avondeten. Ze stellen zich netjes op in een rij voor de uitdeeltafel.

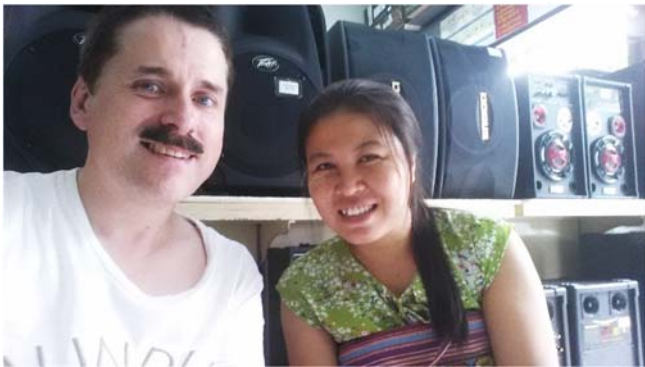
Het maaltje ziet er feestelijk uit. Alle kinderen krijgen een ei. Dat krijgen ze maar één keer in de week. Yi Mon vertelt dat de eieren gesponsord zijn door Htet Htet. Dat is de vrouw van Phyo Ko Ko. En dat is een leuke jongeman, die acht jaar geleden na de cycloon in het weeshuis kwam wonen, geslaagd is, nog een aantal jaren stafid is geweest, Htet Htet ontmoet heeft en vorig jaar getrouwd is. Ze werken allebei in de teashop die zijn schoonmoeder runt aan het overkant van de straat. Wat lief dat Htet Htet op haar verjaardag ook aan de kinderen van The Golden House denkt.

ZATERDAG 6 AUGUSTUS

INKOPEN DOEN

Weer een dag die in het teken staat van onze projecten. Frederique werkt aan haar verslag en ik ga samen met Yi Mon inkopen doen. In de aanloop naar een volgend werkbezoek stel ik de staf altijd de vraag welke zaken er aangeschaft moeten worden. Shoppen doen we bij voorkeur ter plaatse en daarvoor neem ik dan contant geld mee. Ik stel ook altijd de vraag of de staf zelf nog iets nodig heeft. Meestal zijn de dames te bescheiden om iets voor henzelf te vragen. Dit keer komen ze met een heel speciaal verzoek: Ze willen graag airco op hun slaapkamers. Het is daar de helft van het jaar niet te harden qua temperatuur. Het succes van ons project hangt voor een groot gedeelte af van de inzet en het welbevinden van de staf. Als een airco daartoe bijdraagt dan moeten we daar niet te lang over nadenken.

In de stad kopen we ook een currycooker, een nieuwe televisie en dvd-speler voor huis 2 en een set speakers. Voor de opbergkasten slagen we niet. We besluiten om die te laten maken in de timmerwerkplaats van de school.

ZONDAG 7 AUGUSTUS

OP STAP

Zondag 7 augustus staat in het teken van een bezoek aan de ouders van Yi Mon en Nann Myint. We mogen de grote auto van de hoofdmonnik U Nayaka lenen. Uiteraard rijden we die niet zelf, maar worden we gereden door een chauffeur. We vertrekken om 7.00 uur vanaf ons hotel. Het bezoek aan de ouders van onze vriendinnen is niet het enige doel van deze reis. We stoppen ook in een pottenbakkersdorp, aan de andere kant van de Ayeyarwaddy rivier. Dat dorp ligt bij de grote brug aan de noordkant van de stad. De studenten van het Bridging programma hebben ons hierop geattendeerd.

POTTERY

We bekijken eerst de vele stalletjes met pottery aan de rand van de weg. Frederique krijgt op deze manier een goed beeld van wat er allemaal te koop is. Dat blijkt heel wat te zijn. De kleuren van het glazuur zijn hier voornamelijk groen en oker met bruin.

Als we een goed beeld hebben, lopen we met een man die de groothandel beheert naar een aantal werkplaatsen waar alles geproduceerd wordt. Het hele dorp zit mee in de business. Iedereen heeft een taak.

Daarna worden we meegenomen naar zijn huis. Daar bespreekt Frederique de zaken met de familie. Nann Myint en Yi Mon vertalen het gesprek.

De pottery kan per schip naar Yangon vervoerd worden naar een andere locatie. Van daaruit kan het met een vrachtwagen naar de zeehaven gebracht worden. De potten en beeldjes zijn zeer betaalbaar. Maar als het aardewerk goed verpakt moet worden, wordt het bijna tweemaal zo duur. Frederique geeft aan dat dit heel belangrijk is. We willen uiteraard dat alles heel aankomt in Rotterdam. En aardewerk dat onder de grond gestookt is tot een graad of 700 is vrij kwetsbaar.

Na afloop van het gesprek koopt Frederique een heleboel voorbeelden, die ze mee wil nemen naar Sawahasa. Die exemplaren mogen we tegen de groothandelsprijs meenemen. Dat is fideel.

BEZOEK AAN OUDERS

Rond 13.00 uur arriveren we in het dorpje waar de ouders van Nann Myint en Yi Mon wonen. Zoals altijd worden we zeer hartelijk ontvangen. We hebben als presentje een mooie tuinpot gekocht. Vader houdt van tuintieren en rondom het huis is het een oase van groen. Het cadeau valt in de smaak.

Vader Soe Aung en moeder Hla Hla Myint hebben hun best gedaan om een heerlijke maaltijd voor ons te bereiden. Ze kunnen allebei erg goed koken. Terwijl we zitten te eten, komt de hele familie een kijkje nemen.

We hebben een hoop lol samen. We kennen deze mensen inmiddels al acht jaar. Ze hebben plannen om naar Mandalay te verhuizen, zodat ze dicht bij hun dochters kunnen wonen. Vader heeft een stukje grond aangekocht, net buiten de stad aan de noordoost kant. Het liefste zou hij zijn huidige huis afbreken en het daar weer opbouwen. Daar moeten ze echter nog voor sparen. Hij wil daar een soort dorpswinkel beginnen. Hij wordt te oud om op het land te werken en het klimaat is te droog voor fatsoenlijke oogsten.

Rond vier uur wordt het tijd om weer terug te rijden. De laatste hartelikheden worden uitgewisseld en natuurlijk moet er een groepsfoto gemaakt worden.

Op de weg terug slaan we het dagelijks leven op het platteland gade. Het is een verstandig besluit geweest van vader en moeder om hun kinderen te laten studeren in de grote stad. Het boerenbestaan is hard werken en weerbarstig. Hoewel ze hun kinderen nu niet zo vaak zien, zijn ze wel trots dat ze zo goed terecht zijn gekomen en iedere keer weer die buitenlandse vrienden meebrengen naar hen.

MAANDAG 8 AUGUSTUS

WAR WAR WIN

Vanmorgen lopen we War War Win tegen het lijf. Het is het zusje van Thu Zar Win. Thu Zar Win kennen we al acht jaar en is vorig jaar met ons op reis geweest. Met Yi Mon en vijf kinderen hebben we een bezoek gebracht aan de deltaregio in het zuiden van Myanmar. Daar komen veel van de kinderen in The Golden House oorspronkelijk vandaan. Na de natuurramp in mei 2008 zijn ze op de Phaung Daw Oo High School in Mandalay terecht gekomen. Ze hebben één of beide ouders verloren en vaak ook broertjes en zusjes.

Vorig jaar troffen we War War Win thuis, toen we een lunch aangeboden kregen in het huis van hun ouders. Ik vroeg toen aan Thu Zar Win of haar zusje vrij was van school. Het bleek echter dat ze een zeer ernstige hartkwaal had en daarom niet naar school kon. Frederique en ik hebben met kerst een persoonlijke actie op touw gezet en € 3.000,- in weten te zamelen. Vorig jaar is War War Win met succes geopereerd. En wampel, nu is ze haar grote zus gevolgd naar Mandalay en gaat ze hier naar school.

OP ZOEK NAAR HANDICRAFT

We gaan vandaag op pad met Htoo Twin en zijn vriend Tom uit Australië. Htoo Twin kennen we als stafflid van het jongenshuis en als student in ons Bridging programma. Tom helpt Htoo Twin al enkele maanden met de werkzaamheden in de timmerwerkplaats.

Als we getankt hebben, rijden we richting het centrum. Daar zou een werkplaats moeten zitten waar ze traditionele parasols maken. Het is een hele zoektocht. Uiteindelijk vinden we de plek, maar helaas gaat het om parasols voor monniken en niet om de fancy parasols die ze ook in Patheingyi maken.

In Amarapura willen we graag de werkplaatsjes bezoeken waar de mooie fluwelen tasjes met borduursel worden gemaakt. Maar ondanks de hulp die wordt geboden, krijgen we de plek niet gevonden. De mensen verwijzen ons telkens weer naar de shops langs de kant van de straat, waar ze loungy's verkopen. En zo komen we zonder veel wijzer te zijn geworden om 15.00 uur terug bij school.

Daar vertelt Thoo Twin dat hij ons in contact wil brengen met Ohmar Myint. Zij werkt net als haar oudere broer op de school voor de Duitse NGO Förderverein Myanmar. Ze heeft drie jaar lang een handicraft shop gerund in de stad. Helaas niet op de beste locatie en daarom heeft ze haar shop moeten sluiten. Volgens Htoo Twin zou Ohmar Myint een perfecte lokale agent zijn voor ons project.

OHMAR MYINT

Nog geen half uur later zitten we in een geanimeerd gesprek met Ohmar. Ze is 35 jaar, alleenstaand, spreekt goed Engels, studeert MBA, maar wil geen bedrijfs-accountant worden. Ze werkt nu fulltime voor het toerismeproject van Förderverein Myanmar. Op doordeweekse dagen is ze na 15.30 uur vrij en ook in de weekenden. Dan zou ze graag als agent voor Sawahsa aan de slag gaan. En als het project groter wordt, wil ze minder uren voor de Duitse NGO gaan werken. Frederique geeft haar alle benodigde informatie en we spreken af dat we elkaar binnenkort weer ontmoeten.

DINSDAG 9 AUGUSTUS

SCHOOLARCHITECT

's Morgens heb ik een ontmoeting met de schoolarchitect Chan Chan. Afgelopen week heb ik samen met Yi Mon een overzicht gemaakt van alle onderhoudswerkzaamheden die verricht moeten worden aan onze drie huizen, die samen The Golden House vormen.

Denk aan reparatie van deuren en ramen, het dichtmaken van een gat in het dak, het aftimmeren van een stukje balkon aan het jongenshuis, zodat de staf daar kan koken, het bouwen van afdaken op de huizen, waaronder de kinderen kunnen studeren en het schilderen van de huizen begin volgend jaar.

We lopen de werkzaamheden één voor één na en Chan Chan maakt notities. Die verwerkt ze in een spreadsheet. De begroting voor het onderhoud ontvangen we over enkele weken. Dit onderhoud is een halfjaarlijks terugkerend ritueel.

LUNCHEN MET PHYO KO KO EN THET THET

Ik vertelde al eerder over Phyo Ko Ko en zijn vrouw Htet Htet. Vandaag willen ze met ons gaan lunchen. Dat doen we in Café City, een fancy restaurant waar Frederique en ik vaker eten. Voor Birmese begrippen is het eten er best duur. De twee hebben echter relatief een goed inkomen. De moeder van Htet Htet runt drie teashops in Mandalay. In de teashop tegenover de school werken Phyo Ko Ko en Htet Htet. Het gesprek gaat met handen en voeten, want veel Engels spreken ze niet, maar ze vinden het gaaf om ons mee uiteten te nemen.

Na de lunch nemen ze ons mee in de pick-up truck van (schoon)moeder naar een mooie pagode in de stad. Die hebben we nog nooit gezien. Leuk om daar met hen rond te lopen.

Uiteraard moet Boeddha ook vereerd worden.

SKYPEN MET SAWHASA

's Middags om 16.00 uur heeft Frederique een skype-sessie met Kasper en Miekie van Sawhasa. Ze vindt het best spannend, want het is de eerste keer dat ze elkaar weer spreken sinds ze hier is. Uiteraard heeft ze wel verslagen gestuurd naar Tilburg. Kasper en Miekie zijn heel enthousiast over wat ze tot nu toe ondernomen heeft en geven nog wat tips.

WOENSDAG 10 AUGUSTUS

Ik breng de hele dag door samen met Nann Myint in de Bridging class. We nemen samen de administratie door, maken de begroting voor 2017 en nemen de studentenlijst door voor de Cambridge examens. Een tiental studenten spreken we aan op hun beperkte aanwezigheid tijdens de lessen. In principe kunnen zij geen examens doen, tenzij zij vanaf nu geen les meer missen. Ook spreken we over de Cambridge C1 opleiding die we de docenten willen laten doen. Een telefoontje naar de British Council leert ons dat de opleiding niet gegeven wordt in Mandalay en dat de examens in Yangon plaatsvinden. Uiteraard kunnen we wel op zoek gaan naar een gekwalificeerde lokale docent, die de opleiding kan verzorgen.

DONDERDAG 11 AUGUSTUS

KYAW MYO KO

In de ochtend praten we met onze gids Kyaw Myo Ko. Hij heeft in de afgelopen dagen nagedacht over het hele project en heeft belangstelling om onze lokale agent te worden. Hij zal de werkzaamheden veelal laten verrichten door één van zijn stafleden en zelf de supervisie houden. Frederique be vraagt hem hoeveel hij en zijn staf lid in de toekomst willen gaan verdienen. Dat is meer dan Ohmar Myint vraagt. Maar Kyaw Myo Ko is dan ook ouder, heeft een flink netwerk, meer ervaring en wil het anders organiseren dan Ohmar.

WEEFOPLEIDING

Kyaw Myo Ko neemt ons mee naar een textielmuseum versus -opleiding in Amarapura. Daar leren jongelui het oude ambacht van weven op traditionele weefgetouwen en op weefmachines. Ontwerpen hoort ook bij het proces. De directrice leidt ons rond over het terrein.

Textiel is betrekkelijk goedkoop in Myanmar. Het zou mooi zijn als we in de toekomst een aantal mensen voor Sawhasa kunnen laten naaien. De stof en de naaimachines zijn geen schokkende investering. Met de naaisters kan een prijs per aantal items afgesproken worden. Wellicht hebben onze stafleden Tsai Tsai en Yi wel interesse.

LUNCH

Onderweg stoppen we voor een traditionele Birmeese lunch. In een soort wegrrestaurant serveren ze een zogenaamd buffet: Onbeperkt Birmees eten voor € 2,- per persoon. Het smaakt echt voortreffelijk. Dat vinden de andere honderd gasten ook. Het is er een drukte van jewelste.

RIET

De tweede stop is een grote winkel waar producten van riet worden verkocht. Ook dat zou geschikt zijn voor export naar Nederland.

De prijzen liggen wat aan de hoge kant, maar we staan hier in een winkel en niet in een werkplaats of groot-handel. De mensen vertellen dat de producten in de omgeving in de dorpjes gemaakt worden. "Daar kom ik wel achter", zegt Kyaw Myo Ko.

Frederique zoekt een aantal voorbeelden in de winkel, die mee naar Nederland gaan. Ze schrijft de prijzen op en ik maak een aantal foto's.

VRIJDAG 12 AUGUSTUS

Terwijl Frederique werkt aan haar verslag voor Sawahasa, ga ik met Nann Myint inkopen doen voor het Bridging programma. We hebben Wilde Ganzen bereid gevonden om ons programma mee te ondersteunen. Dat heeft echter consequenties voor de besteding van het geld. Het geld moet voornamelijk besteed worden aan duurzame zaken, zoals materialen voor het klaslokaal. Op het wensenlijstje staan een tweede airco, omdat het zomers in het klaslokaal onwerkbaar is, een kast en een drietal laptops. Die gaan we vandaag kopen in de binnenstad. Ook Shwe Yee Oo, de tweede manager van het programma, gaat mee. Ik neem een flink pak geld mee en 's middags kunnen we zeggen dat de missie geslaagd is.

ZATERDAG 13 AUGUSTUS

PEPTALK

's Morgens spreken Frederique en ik met yi Mon over Htet Htet Lin (16). Zij houdt zich niet aan de huisregels, gaat regelmatig zonder toestemming met haar vriendin, die in de girls dormitory woont, het schoolterrein af en gaat niet naar school. Dat kan zo niet langer.

Daarom hebben Frederique en ik samen met Shwe Yee Oo, manager van het Bridging programma, vanmorgen een gesprek met Htet Htet Lin en haar vriendin. We leggen de dames uit hoe belangrijk het is om de middelbare school af te maken. Anders hebben ze geen kansen op een fatsoenlijke baan. Htet Htet Lin en haar vriendin willen graag in het buitenland studeren. We leggen uit dat het behalen van het middelbare school diploma stap 1 is. Dan kunnen de meiden deelnemen aan het Bridging programma en stafflid worden op de school. Dan zullen ze een keer gevraagd worden voor het geven van bijles. Als dat goed gaat worden ze gevraagd om Engelse les te geven aan de kleintjes. Tegelijkertijd doorlopen ze de drie levels van Bridging. Daarna kunnen ze deelnemen aan het Pre College Programma, dat hen voorbereidt op een buitenlandstage. De dames lijken het te begrijpen. We zullen zien...

KYAW MYO KO

We hebben 's middags weer een ontmoeting met onze gids. Hij laat ons foto's zien van een handicraft business die hij 10 jaar geleden had met een echtpaar uit Rotterdam. Hij heeft ook nog specifieke vragen over de vacature voor lokale agent. Het is een openhartig gesprek. Daarna nodigt hij ons uit om aanstaande woensdag bij hem thuis te komen eten. Zijn vrouw zal voor ons koken. Daar zeggen we graag 'ja' tegen. We vragen Kyaw Myo Ko hoe we hem kunnen bedanken voor alles wat hij inmiddels voor ons heeft gedaan. Hij geeft aan dat hij er niks voor wil hebben. Het is een investering van zijn zijde en wellicht komt er wat moois uit. We spreken af dat hij ons woensdag om 16.00 uur op komt halen en dat we dan eerst nog naar een werkplaats van traditionele Birmese marionetten gaan.

HNIN HNIN

's Avonds in The Golden House, krijgt Frederique de loungi en de bloes die Hnin Hnin voor Frederique gemaakt heeft. Hnin Hnin is een jonge vrouw die ook al acht jaar in The Golden House woont. Ze volgt nu een officiële opleiding tot naaister. Ze heeft echt een prachtige set kleding voor Frederique gemaakt.

ZONDAG 14 AUGUSTUS

ZWEMMEN

Vanmorgen gaan we zwemmen met 84 kinderen uit The Golden House. De allerkleinsten laten we thuis, want dat zou te gevaarlijk zijn. En ook de kinderen die in grade 10 en 11 zitten gaan niet mee. Zij moeten studeren.

Er staan twee trucks klaar. Het zwembad ligt een kilometer of vier van de school verwijderd. Net te ver om met z'n allen te lopen. De kinderen zijn helemaal uitgelaten.

Yi Mon wil in eerste instantie het water niet in, omdat ze niet kan zwemmen. Het kinderbad durft ze wel in.

Frederique maakt foto's en ik amuseer me kostelijk met de kinderen in het water.

Uiteindelijk krijgen we zelfs Cho Cho en Tsai Tsai zover om mee te gaan zwemmen.

NAAIWERK

's Avonds hebben we een goed gesprek met de staf over hun welbevinden en hun toekomstplannen. Yi Mon wil graag een cursus doen m.b.t. de aansturing van pubers. Cho Cho wil graag een administratieve cursus doen. En Tsai Tsai en Yi geven aan graag naaiwerk te

willen verrichten voor het project van 'Flower'. Dat zou leuk zijn en is vrij eenvoudig te regelen. Sawahasa heeft veel samples nodig en zelfs als er besloten wordt om geen tasjes en dergelijke te importeren weet Frederique er wel raad mee. We spreken af dat Yi Mon en Cho Cho op zoek gaan naar een geschikte training. Samen met Tsai Tsai gaan we een naaimachine en stoffen kopen. De dames zijn helemaal blij.

MAANDAG 15 AUGUSTUS

BUIKGRIEP

Ik heb gisteren zoveel zwembadwater gedronken dat mijn darmen helemaal van streek zijn. Ik ben echt zo slap als een vaatdoek en heb flink kramp.

OHMAR MYINT

We hebben echter een afspraak met Ohmar Myint. Zij heeft voor ons van alles uitgezocht over het transport van handicraft naar Nederland. Via een inpakbedrijf met de naam Pack Zone kunnen we zaken doen met een transportbedrijf. Pack Zone verzorgt alle vouchers en belastingen en onder de noemer van souvenirs kan alles verscheept worden naar Rotterdam. De prijs voor een kubieke meter valt mee. Zij verzorgen alles. Dat is goed nieuws. Ohmar Myint heeft ook met haar broer gesproken over het opslaan van spullen. Even later zitten we in zijn auto en rijden we naar zijn huis. Hij woont in een mooie villa en heeft flink wat ruimte over in zijn garage. De ruimte is droog en er hangt zelfs een airco. Hij gaat samen met zijn vrouw nadenken over de huurprijs.

ZIEK

Terug in het hotel ga ik op bed liggen en kom er de rest van de dag niet meer af. Ik ben te ziek om verder nog iets te ondernemen. Frederique gaat verder werken aan haar verslag.

SLIPPERS

Frederique heeft 's avonds een afspraak met Tun Tun, een student van het Bridging programma die Frederique naar een jongedame zal brengen die slippers maakt en bekleed met stof en leuke steentjes. Ze heet Sein Lann, is 24 jaar en is onlangs voor haarzelf begonnen. Ze maakt 30 paar slippers per dag en haar broer en moeder verkopen ze op de markt. Frederique gaat mee achter op de scooter de sloppenwijk in, bekijkt in hun huisje wat voorbeelden, bestelt vier paar slippers en komt uiteindelijk om 22.00 uur helemaal enthousiast terug.

DINSDAG 16 AUGUSTUS

OP PAD MET TSAI TSAI

Vanmorgen gaan we een naaimachine en een lockmachine kopen voor Tsai Tsai. Yi Mon rijdt ook mee naar de centrale markthal in het centrum van Mandalay. De stoffen, ritsen, kraaltjes en andere materialen betalen Frederique en ik zelf. We hebben ook besloten om Tsai Tsai en Yi ieder 100 euro te geven voor het werk dat ze de komende maanden voor ons gaan verrichten. Als Sawahasa in de toekomst niets zou willen met de tasjes dan verkoopt Frederique ze zelf. Wat we het allerbelangrijkste vinden is dat Tsai Tsai en Yi super enthousiast zijn en op deze manier wat bij kunnen verdienen voor henzelf en hun familie. Yi Mon en Cho Cho krijgen een hoger salaris dan Tsai Tsai en Yi. Yi Mon is hoofd van de staf en Cho Cho draait een sportproject. Op deze manier is er meer gelijkwaardigheid. Nog steeds zijn de salarissen erg laag voor de hoeveelheid werk die de dames verrichten en voor de verantwoordelijkheid die ze dragen. Dat gaan we bespreekbaar maken binnen onze stichting.

SLIPPERS

Terwijl ik op bed ga liggen om bij te komen van dit avontuur - ik ben nog lang niet fit - gaat Frederique met Tun Tun het eerste paar slippers bekijken dat Sein Lann gemaakt heeft. Het is mooi geworden en het past perfect.

Frederique krijgt fruit en drinken aangeboden en voelt zich erg welkom bij de familie. Sein Lann hoopt in de toekomst te kunnen leven van het ontwerpen en maken van slippers. Hopelijk wordt haar droom werkelijkheid.

WOENSDAG 17 AUGUSTUS

BRIDGING PROGRAMMA

Ik ga weer een dag voor het Bridging programma aan de slag te gaan. Eerst heb ik een afspraak met Ollie, een Duitser die al zes jaar op de school woont en werkt. Hij heeft eerst in de fast track klassen gewerkt en is nu ook actief in ons Bridging programma. Hij heeft een enorme lading gratis methodeboeken gekregen. Boeken die het zogenaamde Anglia systeem volgen. De helft mag naar het Bridging lokaal. We hebben daar een nieuwe kast geplaatst en op die manier ruimte kunnen vrijmaken in de grote boekenkast. We zoeken de boeken uit en geven die een plaats in ons klaslokaal. Frederique helpt mee uitzoeken en sjouwen.

Daarna ga ik met Nann Myint het overleg met de Bridging docenten voorbereiden. We trakteren ze vrijdagavond op een etentje. Enerzijds gaan we ze blij maken omdat ze een Cambridge C1-cursus kunnen gaan volgen. Anderzijds zullen ze niet zo blij zijn met het feit dat we verder willen met één extra fulltime docent in plaats van vijf parttime docenten. De nieuwe fulltime docent is Myo Myo Khaing. Ze heeft in het afgelopen half jaar veel vervangen, werkt al heel lang op de school, heeft nog maar weinig kansen gekregen, is goed in haar werk en heel betrokken. Nann Myint vindt de boodschap moeilijk, maar heeft het zelf zo voorgesteld.

KYAW MYO KO

Om 16.00 uur worden we opgehaald door Kyaw Myo Ko. Hij vertelt dat we nog iemand op gaan halen. Dat is Wim (66) uit Nederland. Hij is namens PUM uitgezonden als expert naar een Birmees ICT-bedrijf. We halen hem op in zijn hotel. Hij bezoekt samen met ons de werkplaats voor de marionetten en eet 's avonds mee bij Kyaw Myo Ko en zijn vrouw.

PUPPETS

Kyaw Myo Ko handelde vroeger in de traditionele Birmees marionetten en heeft vanuit zijn huidige werk - het behoud van traditioneel cultureel erfgoed - nog steeds met deze wereld van doen. We bezoeken een familie die puppets maakt. Kyaw Myo Ko legt aan de mensen uit wat de bedoelingen van Frederique zijn en we krijgen een aantal marionetten te zien. Dit zijn echte grote exemplaren. Het karakter 'Garuda' kost 15.000 kyat (€ 11,50) en een paard kost 18.000 kyat (€ 14,-). Dat is geen geld voor zo'n prachtig werk.

Ik maak een aantal foto's, Frederique noteert de prijzen, koopt twee exemplaren en geeft haar visitekaartje aan de familie.

WANDKLEDEN

Om de hoek zit een werkplaats waar grote wandkleden met borduurwerk worden gemaakt. Wat een prachtig stuk vakwerk is dit. Frederique en ik zoeken al jaren naar zo'n wandkleed, maar in de shops zijn ze onbetaalbaar. Nu hebben we de kans om voor € 45,- een prachtig wandkleed te kopen. Die kans laten we niet schieten. Op dit kleed heeft één persoon tien volle dagen gewerkt. De afbeelding is de Karaweik, het koninklijke schip uit de tijd dat Myanmar nog een koning had.

ETEN BIJ KYAW MYO KO

Dan is het tijd om naar het huis van Kyaw Myo Ko te rijden. We zijn een uur later dan gepland. Maar gelukkig maakt dat bij een traditionele Birmees maaltijd niet zoveel uit. Onderweg kopen we bloemen voor de vrouw van Kyaw Myo Ko, die later op het Boeddha-altaar geplaatst zullen worden.

Kyaw Myo Ko woont in een mooie villa. Hij laat ons vol trots zijn hele huis zien. We schudden beleefd de handen van zijn vrouw Jasmine en twee zonen. Dan mogen we plaatsnemen op het dakterras. Wat een mooie plek, wat een rust en wat een uitzicht. Het eten dat Jasmine heeft gekookt is al even voortreffelijk. We kletsen gezellig met Wim en onze gastheer en gastvrouw over Birmees en Europese tradities. En voor we er erg in hebben is het alweer 22.00 uur. We worden netjes teruggebracht en bedanken voor de heerlijke avond.

DONDERDAG 18 AUGUSTUS

UITSLAPEN

Eindelijk weer eens een ochtend waarop we kunnen uitslapen. Eind van de ochtend heb ik even een korte bespreking met het schoolhoofd U Nayaka en Yi Mon. Ik vertel hem wat we deze week zoal gedaan en geïnvesteerd hebben, welke bedragen ik achterlaat bij de kassier van de school en wat ik afgesproken heb met Chan Chan over het onderhoud van de huizen. U Nayaka bedankt beleefd voor alles wat we als stichting voor The Golden House doen.

KYAW MYO KO

's Middags gaan we voor de laatste keer met Kyaw Myo Ko op pad. We bezoeken nóg een werkplaats waar ze traditionele Birmese marionetten maken. Het is even zoeken, want Kyaw Myo Ko is hier ook al ruim tien jaar niet meer geweest. De familie heeft inmiddels een stenen huis en de kinderen zijn al bijna volwassen geworden. Het zijn super aardige mensen. De marionetten die zij met hun mensen maken, worden met name naar de grens met China geëxporteerd. Ze zijn een stuk kleiner dan de marionetten van gisteren en daardoor meer geschikt voor verkoop in de wereldwinkels. De prijzen zijn alleszins redelijk. Ook hier wisselt Frederique weer haar gegevens uit en kopen we een aantal voorbeelden. Missie geslaagd!

De jongens die ons mee op sleeptouw hebben genomen leggen uit hoe de Fair Trade business werkt. Daarna wordt er door de familieleden druk onderhandeld over de prijs. Die is heel redelijk. We kunnen eventueel ook andere modellen bestellen, vertellen ze. Frederique koopt allerlei exemplaren en ik zet er buiten een aantal op de foto.

KOFFER KOPEN

Op de weg terug nemen we afscheid van de jongens. Zij moeten aan het werk en wij moeten in de binnenstad nog een koffer kopen. Na wat rondvragen vinden we een kofferwinkel. Voor slechts € 30,- kopen we daar een grote zwarte koffer.

VRIJDAG 19 AUGUSTUS

TASSEN

Vanmorgen rijden we met twee jongens op de scooter aan de zuidkant de stad uit. Op een stukje industriegebied staan wat huizen. De families die daar wonen vlechten tassen van kleurrijke plastic linten. Ze zien er fraai en stevig uit. Traditioneel? Nee, maar wel Birmees handwerk.

We hadden ook graag noppenfolie gekocht om de handicraft in te pakken, maar daarvoor slagen we niet. We worden van hot naar her gestuurd, maar nergens in de stad verkopen ze dit soort plastic. Dan alles maar tussen de vuile was stoppen. Die hebben we na vier weken vakantie meer dan voldoende!

OVERLEG EN UITETEN

Om 17.00 uur hebben Nann Myint en ik overleg met de Bridging docenten. Nadat we ze allemaal bedankt hebben voor hun inzet en ze aangeboden hebben om een Cambridge C1-cursus te volgen, snijden we het moeilijkste onderwerp aan: Van vijf parttime docenten naar één fulltime docent. Dat betekent niet dat de andere vier helemaal niet meer betrokken blijven. Ze kunnen in de periode september tot december lesgeven aan de voorbereidende klassen en invallen als dat nodig is. Nann Myint en Shwe Yee Oo hebben me van elke docent verteld wat zij allemaal doen en daar kan ik mooi op inspelen. De dames begrijpen onze beslissing wonderwel heel goed. Ze feliciteren Myo Myo Khaing, die wij enkele dagen geleden al ingelicht hadden over onze beslissing.

Tijd om te gaan dineren. De dames willen zich nog even omkleden. Ze dragen nog hun schooluniform, een witte bloes en groene lounghi. Ondertussen loop ik naar het hotel om Frederique op te halen. Die staat al klaar om mee te gaan uiteten. We gaan naar Café City. Toen ik dat restaurant zojuist voorstelde, begonnen de dames allemaal te springen. Daar waren ze nog nooit geweest en nu ging hun droom in vervulling. Even later rijdt de schooltaxi voor en daarin zitten vijf fraai uitgedoste dames. Frederique klautert in de laadbak en ik ga voorin zitten.

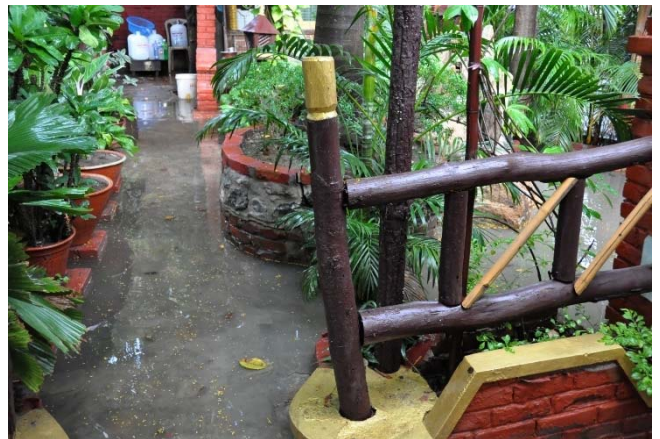

We hebben een hele gezellige avond en praten met name over boyfriends, relaties en de verschillen tussen mannen en vrouwen. Of we daar in Nederland altijd zo openhartig over spreken? Ja, in onze vrienden- en familiekring wel.

OVERSTROMING

Het is vannacht om 4.00 uur gaan regenen en dat doet het vanmorgen nog steeds. Dat maakt voor ons niet uit, want we moeten vanmorgen inpakken. Dat is een hele klus. We willen graag dat alle handicraft heel in Nederland aankomt en dat de koffer, reistas en rugzak ongeveer even zwaar zijn. Anders krijgen we gedonder op het vliegveld. Het past allemaal precies. Alleen de twee grote marionetten nemen we als handbagage mee.

's Middags stortregent het nog steeds. De plomp naast ons hotel is inmiddels ook overstroomd, waardoor de paden tussen de huisjes van ons hotel helemaal onder lopen. Als ik 's middags met een grote paraplu naar mijn bespreking met U Nayaka loop, wordt er door de schoonzoon van de hoteleigenaar druk gepompt. Maar het is vechten tegen de bierkaai.

OVERLEG MET U NAYAKA

In het overleg met U Nayaka geven Nann Myint en ik aan wat onze plannen met Bridging zijn. We vertellen over de derde fulltime docent, over de slariskosten, over de C1-cursus voor alle docenten, over de Cambridge-examens die de studenten in november gaan doen, over de zoektocht naar buitenlandse docenten voor het programma, over de uitbreiding van de bibliotheek, over het geld voor het voorjaar van 2017 dat al overgemaakt is en over de community die Bridging is geworden. U Nayaka bedankt via mij onze stichting voor de steun voor dit programma. "Jà bà dè", zeg ik, oftewel "graag gedaan".

Tot slot benadruk ik nog even dat ik erg geschrokken ben van het aantal kinderen dat zich momenteel in The Golden House bevindt. U Nayaka is er ook niet gelukkig mee. "Volgend jaar zal dat anders zijn", zegt hij, "omdat er dan veel jongere kinderen naar school gaan

in omliggende kloosters." "Beloofd?", vraag ik op z'n Birmees. "Beloofd", zegt hij lachend, terwijl ik een handgebaar richting hem maak dat de kinderen hier ook maken. We zullen zien...

OVERSTROMING

Als ik terug loop naar het hotel, staat de hotellobby onder water. Daar hoeft ik verder niet doorheen, maar dit is wel sneu. De kamermeisjes zijn de lobby aan het leegschepen, maar dit heeft totaal geen zin. Wat een drama is dit. Volgens de hoteleigenaar is het de ergste overstroming die ze ooit meegemaakt hebben. En ondertussen plenst het vrolijk door. Ook de keukens zijn overstroomd, dus ze kunnen niet voor ons koken. We besluiten om bananenpannenkoekjes te gaan eten in de teashop van Phyko Ko Ko en Htet Htet. Die ligt vijf deuren verder. Ik moet nog even terug om wat banaanantjes te halen, maar even later zitten we toch lekker te eten. We mogen er niks voor betalen.

IJSJES ETEN

We hebben vanavond een verrassing voor alle kinderen van The Golden House: ijsjes. Een firma heeft voor 200 kinderen ijs bereid en dat wordt om 19.00 uur geserveerd. Als we aan komen lopen door de stromende regen, zitten de kinderen al klaar. Dit is echt een feestje voor ze.

Leuk om onze vier weken zo af te sluiten. We kletsen nog wat met de kinderen, nemen tekeningen voor leerlingen van het Elde College in Schijndel in ontvangst en gaan dan rond 21.00 uur naar onze kamer. Het is inmiddels droog. Voor de laatste keer worden we uitgezwaaid aan de schoolpoort door de kinderen en de staf. Welterusten en tot in februari. Moe, voldaan en een tikje weemoedig steken we de straat over.

ZONDAG 21 AUGUSTUS

We krijgen het ontbijt op de kamer geserveerd, want de overdekte vlinder is vanwege de overstroming nog steeds onbereikbaar. Om 9.00 uur komt de grote wagen van U Nayaka voorrijden. Een paar kinderen komen nog een laatste knuffel geven en dan rijden we met Yi Mon en Cho Cho naar het vliegveld. We kunnen meteen inchecken. Een laatste omhelzing en dan verdwijnen we uit het zicht. De terugreis kan beginnen. Tot gauw, prachtig land en prachtige mensen!

*Nico Schoenmakers
Secretaris stichting World Child Care*